

Sağlık Sistemlerinde Bütüncül Bakım & Yönetim Sempozyumu

16.03.26, 10:00 – 14:00
KAÜ Alayköy Kampüs

Bildiri Özeti
Son Gönderim Tarihi:
09 Mart 2026

Tam Metin
Son Gönderim Tarihi:
03 Nisan 2026

KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ
AMERICAN UNIVERSITY OF CYPRUS

www.auc.edu.tr/ssbbys

SAĞLIK SİSTEMLERİNDE BÜTÜNCÜL BAKIM VE YÖNETİM SEMPOZYUMU

16 MART 2026 BİLDİRİ ÖZETLERİ

KÜNYE

SEMPOZYUM ONURSAL BAŞKANI

Prof. Dr. Gökçe Keçeci
(KAÜ Rektörü)

DÜZENLEME KURULU VE BİLİM KURULU

Prof. Dr. Turgay Akalın
Sempozyum Başkanı (SMYO Müdürü)

Doç. Dr. Tülin Akalın
Dr. Yezdan Çağlar
Dr. Koray Uğurluay
Uzm. Ecz. Banu Tuncay

GRAFİK TASARIM VE MİZANPAJ

Ozan Tezvaran
Onur Uğur (Fotoğraf)

EDİTÖR

Dr. Emel Yılmaz

WEB TASARIMI

Tayyip Soylu

Bu kitabın her hakkı saklıdır ve tüm yayın hakları “Kıbrıs Amerikan Üniversitesi Rektörlüğü’ne” aittir. Bu kitabın herhangi bölümü yayınevini izni olmaksızın yayınlanamaz, basılamaz, mikrofilme çekilemez, dolaylı dahi olsa kullanılamaz. Teksir, fotokopi veya başka teknikle çoğaltılamaz, bilgisayarda, dizgi makinalarında işlenebilecek ortama aktarılamaz. Kitapta yayınlanan tüm yazı ve görsellerin sorumluluğu yazar/ yazarlara aittir.

İÇİNDEKİLER

Sempozyum Başkanı ve Moderatör: *Prof. Dr. Turgay Akalın*
Sempozyum Sekreteri: *Dr. Yezdan Çağlar*

10:00: Açılış Konuşması:

Prof. Dr. Gökçe Keçeci

1. Oturum: Serbest Konular (Bütüncül Bakım ve Yönetim)

Oturum Başkanı: *Prof. Dr. Turgay Akalın*

10:15–10:30: “Sağlıkta Yapay Zekâ: Yönetim ve İletişim Perspektifiyle Nitel Doküman Analizi”

Dr. Yezdan ÇAĞLAR ve Yrd. Doç. Dr. Mustafa PORTAKALCI

10:30–10:45: “Ön Çapraz Bağ Rekonstrüksiyonu Sonrası Sahaya Dönüş Kararında Nörobilişsel Faktörlerin Rolü: Güncel Literatür Derlemesi”

Uzm. Fzt. Arzu TAVUKCUOĞLU

10:45–11:00: “Bütüncül Bakım Modellerinin Yönetimsel Boyutu: Kurumsal Koordinasyon ve Kamu Kapasitesi Üzerine Bir Değerlendirme”

Dr. Koray UĞURLUAY ve Yrd. Doç. Dr. Mehmet BEYAZSAÇLI

11:00–11:15: “Bütüncül Sağlık Sisteminde Eczacılık Hizmetleri”

Uzm. Ecz. Banu TUNCAY

11:15–11:30 “İnme Rehabilitasyonunda Güncel Yaklaşımlar: Son 5 Yılın Literatür İncelemesi”

Fzt. Erol Erim KOLÖREN

11:30–11:45: “Siyasetin Reçetesi: Kıbrıs’ta GeSY ve İdeolojik Yönetişim”

Yrd. Doç. Dr. Burak KURTCEBE

11:45–12:00: “Sağlık Psikolojisinde Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi: Derleme Çalışması”

Uzm. Klinik Psk. Merve KARAFİSTAN

12:00–12:15: “Kronik Hastalarda Tedavi Uyumunu Artırmada Psikoterapi Temelli Yaklaşımlar: Derleme ve Pozitif Psikoterapi Temelli Bir Müdahale Programı Önerisi”

Yrd. Doç. Dr. Ebru ÇORBACI

12:15–12:30: “Dijital Reklamların Sağlık Kurumu Marka İmajına Katkısı: Algı, Güven ve Tercih İlişkisi Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve”

Yrd. Doç. Dr. Asım DİNLER

2. Oturum: “Evde Bakım Hizmetleri”

Oturum Başkanı: *Dr. Yezdan Çağlar*

13:00–13:15: “Dünya’da ve Türkiye’de Evde Bakım Hizmetleri Politikaları”
Prof. Dr. Turgay Akalın

13:15–13:30: “Evde Bakımda Geriatrik Ayak Sağlığı”

Doç. Dr. Tülin AKALIN ve Podoloji Asistanı Halide SADRAZAM ÇOBAN

13:30–13:45: “Eczacılık ve Evde Bakım”

Uzm. Ecz. Banu TUNCAY

13:45–14:00: “Geriatrik Popülasyonda Ev Temelli Egzersiz Programlarının Düşme Korkusu ve Fonksiyonel Bağımsızlık Üzerine Etkisi”

Uzm. Fzt. Arzu TAVUKCUOĞLU

14:00: Belge Takdimi ve Kapanış

REKTÖRÜN MESAJI

Sağlık sistemlerinde bütüncül bakım anlayışı, bireyin yalnızca fiziksel değil, ruhsal ve sosyal yönleriyle ele alınmasını gerektiren çağdaş bir yaklaşımdır. Bu doğrultuda düzenlenen “Sağlık Sistemlerinde Bütüncül Bakım ve Yönetim Sempozyumu”, bilimsel bilgi paylaşımı ve disiplinler arası etkileşim açısından önemli bir platform oluşturmuştur.

Bu değerli çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen tüm akademisyenlere ve katkı sağlayan katılımcılara teşekkür eder, çalışmanın sağlık alanına katkı sunmasını temenni ederim.

Saygılarımla
Prof. Dr. Gökçe Keçeci
Rektör & Onursal Başkan

ÖNSÖZ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ/WHO), sağlığı yalnızca hastalık veya sakatlığın olmayışı olarak değil; bedensel, ruhsal ve sosyal açıdan tam bir iyilik hâli olarak tanımlamaktadır.

Sağlıkta bütüncül bakım politikaları, bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal uyum içinde yaşaması gerekliliğini vurgulayarak, sağlık hizmetlerinde hedeflenen kaliteye ulaşılmasına önemli katkılar sağlamaktadır.

Öte yandan, palyatif bakımdan yaşlı sağlığına ve evde bakıma kadar geniş bir alanda gelişen modern tıbbi uygulamalara katkı sunan teknolojik yenilikler, etik ilkeler çerçevesinde bireyin özerkliğini ve mahremiyetini ön plana çıkararak iyileşme sürecini desteklemektedir.

Kıbrıs Amerikan Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu tarafından düzenlenen “SAĞLIK SİSTEMLERİNDE BÜTÜNCÜL BAKIM VE YÖNETİM SEMPOZYUMU”, 16 Mart 2026 tarihinde üniversitenin konferans salonunda gerçekleştirilmiştir. Sağlık alanında çalışan akademisyenler ile farklı disiplinlerden katılımcıların yer aldığı sempozyumda, sağlık sistemlerinde bütüncül bakım ve yönetim yaklaşımları multidisipliner bir bakış açısıyla ele alınmıştır.

Bu kitapçıkta, sempozyumda sunulan bildirilerin özetleri yer almaktadır.

Saygılarımla
Prof. Dr. Turgay Akalın
Sempozyum Başkanı
SMYO Müdürü

EDİTÖRÜN NOTU

Bu kitapçık, ‘‘Sağlık Sistemlerinde Bütüncül Bakım ve Yönetim Sempozyumu’’ kapsamında sunulan bildirilerin özetlerini bir araya getirmek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmada, farklı disiplinlerden katkı sunan araştırmaların bir arada sunulması hedeflenmiştir.

Yayının hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlara ve katkı sağlayan katılımcılara teşekkür ederim. Ayrıca, çalışmaya verdikleri destekten dolayı Kıbrıs Amerikan Üniversitesi Rektörü ve Sempozyum Onursal Başkanı Prof. Dr. Gökçe Keçeci'ye şükranlarımı sunarım.

Saygılarımla
Dr. Emel Yılmaz
Editör

SAĞLIK MESLEK YÜKSEKOKULU

SSBBYS

SAĞLIK SİSTEMLERİNDE BÜTÜNCÜL
BAKIM VE YÖNETİM SEMPOZYUMU

16 MART 2026 | BİLDİRİ ÖZETLERİ

Sağlıkta Yapay Zekâ: Yönetim ve İletişim Perspektifiyle Nitel Doküman Analizi

Dr. Yezdan ÇAĞLAR, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu,
y.caglar@auc.edu.tr, ORCHID: 0000-0001-7249-8256

Yrd. Doç. Dr. Mustafa PORTAKALCI, Lefke Avrupa Üniversitesi, İletişim Bilimleri Fakültesi,
mportakalci@eul.edu.tr, ORCHID: 0000-0001-8683-0766

Özet

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile birlikte sağlık alanında laboratuvar sonuçları hasta kayıtları ve dijital bilgiler hızla artış göstermektedir. Artış gösteren veri ve bilgi akışı son yıllarda yapay zekâ teknolojilerinin desteğiyle sağlık alanında her geçen gün giderek ön plana çıkmakta ve iletişim süreçlerinde de birçok değişimi gerekli kılmaktadır.

Bununla birlikte, sağlık bilgisinin üretilip paylaşılması ve değerlendirilme sürecinde yapay zekâ odaklı kullanımların da giderek hayatımıza entegre olduğu dikkat çekmektedir. Bu çalışma, sağlık alanında yapay zekâ uygulamalarının sağlık yönetimi ve iletişim boyutlarını 2018–2025 dönemi literatürü üzerinden nitel doküman analizi yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2018–2025 yılları arasında yayımlanan yüksek lisans ve doktora tezi çalışmaları taranmıştır. Araştırma kapsamında “yapay zekâ” ve “sağlık” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan tarama sonucunda toplam 18 lisansüstü ile doktora tezi incelemeye dahil edilmiştir. Değerlendirilen çalışmalarda, yapay zekânın hasta-hekim iletişimi, sağlık okuryazarlığı ve sağlık yönetimi süreçlerindeki katkıları ortaya konmuştur. Elde edilen tezler nitel içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve çalışmaların yıllara göre dağılımı, ele aldıkları konular, kullanılan yöntemler ve odaklandıkları temalar değerlendirilmiştir. Çalışmanın bulguları, sağlıkta yapay zekâ uygulamalarının hem teknik hem sosyal boyutlarını bütüncül olarak anlamak isteyen araştırmacılar ve sağlık yöneticileri için

rehber niteliğindedir. Ayrıca, iletişim perspektifi, yapay zekânın hasta etkileşimleri ve bilgi akışı üzerindeki etkilerini vurgulayarak, teknolojinin sosyal kabulünü ve benimsenmesini destekleyecek stratejilere ışık tutmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yapay zekâ, sağlık yönetimi, sağlık iletişimi, teknoloji, dijital sağlık

1. OTURUM

Ön Çapraz Bağ Rekonstrüksiyonu Sonrası Sahaya Dönüş Kararında Nörobilişsel Faktörlerin Rolü: Güncel Literatür Derlemesi

Uzm. Fzt. Arzu TAVUKCUOĞLU, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu, Fizyoterapi Bölümü, a.tavukcuoglu@auc.edu.tr

Özet

Ön çapraz bağ (ÖÇB) yaralanmaları, özellikle yüksek tempolu ve temaslı spor dallarında sık görülen ciddi diz yaralanmalarıdır. Rekonstrüksiyon cerrahisi sonrası sporcuların sahaya dönüş süreci, geleneksel olarak kas kuvveti, diz stabilitesi ve fonksiyonel performans testleri gibi fiziksel kriterler üzerinden değerlendirilmiştir. Ancak son yıllarda yapılan araştırmalar, sahaya güvenli dönüş için yalnızca fiziksel iyileşmenin yeterli olmayabileceğini göstermektedir. Nörobilişsel süreçler, yani dikkat, reaksiyon süresi, görsel algı, karar verme ve yürütücü işlevler, sporcuların hareket kontrolü ve çevresel uyaranlara yanıt hızında kritik bir rol oynamaktadır. Bu faktörlerin göz ardı edilmesi, yeniden yaralanma riskini artırabilir ve spor performansını olumsuz etkileyebilir. Bu derleme çalışmasının amacı, ÖÇB (Ön çapraz bağ) rekonstrüksiyonu sonrası sahaya dönüş sürecinde nörobilişsel faktörlerin etkisini inceleyen güncel literatürü sistematik olarak değerlendirmektir. PubMed, Scopus, Web of Science ve Google Scholar veri tabanlarında yapılan taramalarda, randomize kontrollü çalışmalar, prospektif kohort araştırmaları ve sistematik derlemeler analiz edilmiştir. Literatür incelendiğinde, bilişsel ve nöromotor performansın, sporcuların güvenli bir şekilde sahaya dönüşünü etkileyen önemli belirleyiciler olduğu ortaya konmuştur. Özellikle reaksiyon süresi, dikkat ve karar verme becerilerinin ölçülmesi, sahaya dönüş kararlarını desteklemede kritik bilgiler sağlamaktadır. Sonuç olarak, sahaya dönüş kriterlerinin yalnızca fiziksel ölçümlere dayandırılması yetersiz kal-

maktadır. Rehabilitasyon programlarına bilişsel ve motor kontrol odaklı eğitimlerin dahil edilmesi, sporcuların güvenli, etkili ve sürdürülebilir bir şekilde spora dönüşünü destekleyebilir. Bu yaklaşım hem yaralanma riskinin azaltılmasına hem de spor performansının optimize edilmesine katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ön çapraz bağ rekonstrüksiyonu, sahaya dönüş, nörobilişsel faktörler, spor yaralanmaları, karar verme.

Bütüncül Bakım Modellerinin Yönetimsel Boyutu: Kurumsal Koordinasyon ve Kamu Kapasitesi Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Koray UĞURLUAY, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, k.ugurluay@auc.edu.tr, ORCHID: <https://orcid.org/0000-0002-5934-5690>

Yrd. Doç. Dr. Mehmet BEYAZSACLI, Girne Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, mehmet.beyazsacli@kyrenia.edu.tr, ORCHID: <https://orcid.org/0000-0003-3163-6936>

Özet

Sağlık sistemlerinde artan kronik hastalık yükü, yaşlanan nüfus ve hizmet beklentilerindeki dönüşüm, bütüncül bakım modellerini sağlık politikalarının önemli bir tartışma konusu haline getirmiştir. Bütüncül bakım yaklaşımı; hasta merkezli hizmet sunumu, multidisipliner ekip çalışması ve farklı sağlık alanlarının entegrasyonunu temel almaktadır. Ancak uygulamada bu modellerin başarısı yalnızca klinik entegrasyonla değil, güçlü bir kamu yönetimi ve organizasyon yapısıyla mümkün olmaktadır.

Bu çalışma, bütüncül bakım modellerinin yönetimsel boyutunu kamu yönetimi perspektifinden ele almayı amaçlamaktadır. Çalışmada, kurumsal kapasite, politika uygulama gücü ve kurumlar arası eşgüdüm kavramları çerçevesinde multidisipliner sağlık hizmetlerinin organizasyonel gereklilikleri analiz edilmektedir. Temel araştırma sorusu şu şekildedir: Bütüncül bakım modellerinin etkinliği, kamu yönetimi kapasitesi ve kurumsal koordinasyon düzeyinden nasıl etkilenmektedir?

Nitel ve kavramsal bir değerlendirmeye dayanan bu çalışma, sağlık hizmetlerinde bütüncül bakımın sürdürülebilirliğinin yalnızca klinik entegrasyonla değil, aynı zamanda yönetsel kapasite ve kurumsal koordinasyon düzeyiyle yakından ilişkili olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Sağlık sistemlerinde mesleki silo yapıları, hiyerarşik engeller ve koordinasyon eksikliklerinin bütüncül bakım uygulamalarını sınırlayabildiği görülmektedir. Sonuç olarak sürdürülebilir ve değer te-

melli bütüncül bakım için yalnızca klinik entegrasyonun değil; organizasyonel yeniden yapılandırma, liderli kapasitesinin güçlendirilmesi ve kurumsal koordinasyon mekanizmalarının geliştirilmesinin kritik önemde olduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bütüncül bakım, sağlık yönetimi, kurumsal koordinasyon, kamu kapasitesi, silo etkisi

Bütüncül Sağlık Sisteminde Eczacılık Hizmetleri

Uzm. Ecz. Banu TUNCAY, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu,
Eczane Hizmetleri Ön lisans Bölümü, b.tuncay@auc.edu.tr,
ORCHID: 0000-0002-9895-582X

Özet

Sağlık sistemlerinde bütüncül bakış, hastayı yalnızca fiziksel semptomları veya hastalığı ile değil; fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal yönleriyle bir bütün olarak ele alan bir yaklaşımdır. Bu modelde amaç, hastalığı bastırmak değil, bireyin yaşam kalitesini artırarak sağlığı korumak ve iyileştirmektir.

Bu bakış açısı ile verilen Eczacılık Hizmetleri ilaç tedarikçisi olmanın dışına çıkarak Klinik Eczacılık prensiplerini temel almaya başlamıştır. Tedavi planları hastalık odaklı değil hasta odaklı hale gelmiş ve süreçte multidisipliner yaklaşımlar daha sık benimsenmeye başlanmıştır. Koruyucu sağlık hizmetleri içerisinde sağlıklı olma halinin devamı için hastalık oluşmadan önce önleyici tedbirler konusunda destek verilmektedir. Hastalara ilaç kullanım bilgileri yanı sıra yan etkileri ve diğer ilaçlarla/gıdalarla olan etkileşimleri konularında destek olunmakta ve konular hakkında tedavi takip edilmektedir. Kronik hastaların tedavilerine uyum göstermeleri noktasında verilen destek bu alanda önemlidir. Kişiselleştirilmiş bir ilaç yönetimi temel alınmaktadır. Beslenme, ihtiyaç duyulan vitaminlerin takviyesi ve yaşam tarzı düzenlemeleri konularında destek sunulmaktadır. Bulaşıcı hastalıkları önleyici tedbirlerin alınması hakkındaki bilgilendirmeler ile genel sağlık bilincinin artırılması sağlanmaktadır.

Sonuç olarak; bütüncül sağlık modeli uygulamaları içerisinde önemli sac ayaklarından biri olan Eczacılık Hizmetleri resmi ilaç tedarikçisi rolü ile birlikte sağlık danışmanı ve hasta güvenliği rollerini de üstlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bütüncül sağlık sistemi, sağlık uygulamaları, eczacılık hizmetleri, klinik eczacılık, toplum eczacılığı.

İnme Rehabilitasyonunda Güncel Yaklaşımlar: Son 5 Yılın Literatür İncelemesi

Fzt. Erol Erim KOLÖREN, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu,
Fizyoterapi Bölümü, e.koloren@auc.edu.tr

Özet

İnme, dünya genelinde önemli bir morbidite ve mortalite nedeni olup hastalarda motor fonksiyon kaybı ve fonksiyonel bağımlılığa yol açmaktadır. Son yıllarda teknoloji destekli rehabilitasyon yöntemleri inme rehabilitasyonunda yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu çalışmanın amacı, son beş yılda inme rehabilitasyonunda kullanılan güncel yaklaşımları incelemek ve klinik etkinliklerine ilişkin literatür bulgularını değerlendirmektir. Bu çalışmada PubMed, Scopus, Web of Science ve Google Scholar veri tabanlarında 2020–2025 yılları arasında yayımlanan çalışmalar sistematik olarak taranmıştır. Tarama sürecinde “stroke rehabilitation”, “robotic rehabilitation”, “virtual reality”, “telerehabilitation” ve “brain stimulation” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Randomize kontrollü çalışmalar, sistematik derlemeler ve meta-analizler incelemeye dahil edilmiştir. Pediatrik çalışmalar ve vaka raporları çalışma dışı bırakılmıştır. Literatür taraması sonucunda inme rehabilitasyonunda robotik rehabilitasyon, sanal gerçeklik uygulamaları, non-invaziv beyin stimülasyonu, telerehabilitasyon ve giyilebilir sensör teknolojilerinin en sık araştırılan yaklaşımlar olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların çoğunda robotik rehabilitasyon ve sanal gerçeklik uygulamalarının motor fonksiyonların geliştirilmesinde olumlu etkiler gösterdiği bildirilmiştir. Ayrıca telerehabilitasyonun erişilebilirliği artırdığı ve ev tabanlı rehabilitasyon programlarının uygulanabilirliğini desteklediği görülmüştür. Son yıllarda inme rehabilitasyonunda teknoloji destekli yaklaşımların kullanımı artmıştır. Robotik rehabilitasyon, sanal gerçeklik uygulamaları ve

telerehabilitasyon yöntemleri inme sonrası fonksiyonel iyileşmeyi destekleyebilecek umut verici yaklaşımlar olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu yöntemlerin etkinliğini değerlendirmek için daha fazla yüksek kaliteli randomize kontrollü çalışmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: İnme rehabilitasyonu, robotik rehabilitasyon, sanal gerçeklik, telerehabilitasyon, nörorehabilitasyon.

Siyasetin Reçetesi: Kıbrıs'ta GeSY ve İdeolojik Yönetişim

Yrd. Doç. Dr. Burak KURTCEBE, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi,
b.kurtcebe@auc.edu.tr, ORCHID: 0000-0003-3204-1344

Özet

Sağlık sistemleri, sadece tıbbi ve teknik süreçlerin bir toplamı değil, aynı zamanda iktidarların ideolojik tercihlerini yansıtan temel kamu politikası alanlarıdır. Bu çalışma, Kıbrıs Rum kesimindeki en kapsamlı sosyal dönüşüm projesi olan Genel Sağlık Sistemi (GeSY) reformunu, Kıbrıs Helen siyasi partilerinin (AKEL, DISY, DIKO, EDEK ve ELAM) ideolojik perspektifleri ve “sosyal devlet” vizyonları çerçevesinde analiz etmektedir.

Literatür çalışmasına ve bulgulara dayanan analizde; sol kanatta konumlanan AKEL'in sağlığı evrensel bir hak olarak gören kamucu vizyonu ile merkez sağda yer alan DISY'nin maliyet etkinliği ve özel sektör entegrasyonu öncelikli yaklaşımı karşılaştırılmaktadır. Ayrıca, merkez partilerin (DIKO ve EDEK) kamu hastanelerini korumacı tavrı ile aşırı sağın (ELAM) milliyetçi sağlık söylemleri, sistemin yönetimsel sürdürülebilirliği bağlamında değerlendirilmektedir.

Çalışma, sempozyumun ana teması olan “Bütüncül Bakım” kavramının, GeSY bünyesindeki “Kişisel Doktor” (GP) sistemi ve “Gatekeeping” mekanizmasıyla nasıl idari bir omurgaya kavuştuğunu ortaya koymaktadır. Özerk bir yönetim modeli olan Sağlık Sigortası Kurumu (HIO) aracılığıyla siyasetten arındırılmış bir yönetim çabası incelenirken; özel sigorta lobileri ve siyasi popülizm gibi sistemin geleceğini tehdit eden yapısal engeller tartışılmaktadır. Sonuç olarak bildiri, sağlık yönetiminde teknik başarının ancak güçlü

bir siyasal irade ve ideolojik uzlaşısı ile mümkün olduğunu, GeSY'nin ise bu uzlaşının somut bir toplumsal sözleşme örneği olduğunu savunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: GeSY, Kıbrıs siyaseti, siyasi ideolojiler, bütüncül bakım, sağlık yönetimi.

Sağlık Psikolojisinde Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi: Derleme Çalışması

Uz. Klinik Psk. Merve KARAFİSTAN, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
m.karafistan@auc.edu.tr, ORCHID: 0009-0003-3233-3192

Özet

Sağlık psikolojisi, bireylerin fiziksel sağlık süreçleri ile psikolojik ve sosyal etkenler arasındaki etkileşimleri inceleyen bir bilim alanıdır. Kronik hastalık yönetimi, stresle başa çıkma ve sağlıkla ilişkili davranış değişimi, klinik uygulamaların temel odak noktalarını oluşturmaktadır. Kısa Süreli Çözüm Odaklı Terapi (KÇOT), bireyin güçlü yönlerini ve daha önce başarılı olduğu çözüm deneyimlerini temel alan kısa süreli bir müdahale yaklaşımı olarak sağlık psikolojisi bağlamında etkin sonuçlar sunmaktadır. Literatürde, KÇOT'un kronik hastalık yönetimi, stres ve tükenmişlik düzeylerinin azaltılması, psikolojik iyi oluşun desteklenmesi ve sağlık davranışlarının geliştirilmesinde anlamlı iyileşmeler sağladığı gözlemlenmiştir. Bu derleme çalışmasının amacı, sağlık psikolojisi alanında KÇOT'un kuramsal temellerini, uygulama alanlarını ve güncel araştırma bulgularını değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: sağlık psikolojisi, kısa süreli çözüm odaklı terapi, stres yönetimi, kronik hastalık, davranış değişimi

Kronik Hastalarda Tedavi Uyumunu Artırmada Psikoterapi Temelli Yaklaşımlar: Derleme ve Pozitif Psikoterapi Temelli Bir Müdahale Programı Önerisi

Yrd. Doç. Dr. Ebru Çorbacı, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
e.corbaci@auc.edu.tr, ORCHID: 0000-0003-4026-3916

Özet

Kronik hastalıklar, uzun süreli tıbbi takip ve tedavi gerektiren sağlık durumlarıdır. Sürecin uzun ve zorlu olması tedavi uyumsuzluğu arttırmaktadır. Bu durum ciddi sorunlara yol açmaktadır. Bununla birlikte kronik hastaların önemli bir kısmında ilaç kullanımı, yaşam tarzı değişiklikleri ve düzenli takip gibi tedavi gerekliliklerine uyumda çeşitli güçlükler görülmektedir. Tedaviye uyumunu engelleyen unsurlar arasında psikolojik ve sosyal faktörler bulunmaktadır. Tedavi uyumu yalnızca tıbbi bir davranış değil, psikolojik, bilişsel ve motivasyonel süreçlerin etkileşimi olarak değerlendirilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, kronik hastalarda hastane temelli tedavi uyumunu artırmada psikoterapi yaklaşımlarını incelemek ve özellikle pozitif psikoterapi perspektifinden klinik uygulama önerileri sunmaktır. Çalışma literatür temelli bir derleme niteliğindedir ve tedavi uyumu, psikolojik müdahaleler ve pozitif psikoterapi yaklaşımlarına ilişkin güncel araştırmalar incelenmiştir. Çalışma kapsamında bilişsel davranışçı terapi, motivasyonel görüşme ve pozitif psikoterapi gibi psikoterapi yaklaşımlarının tedavi uyumuna katkıları güncel araştırmalar çerçevesinde ele alınmıştır. İnceleme sonucunda psikolojik dayanıklılığın artırılması, hastalık algısının yeniden yapılandırılması ve bireyin yeteneklerinin fark edilmesi gibi unsurların tedavi uyumunu olumlu yönde etkilediği; psikoterapi temelli müdahalelerin ise hastaların motivasyonunu artırma, hastalıkla baş etme becerilerini güçlendirme ve tedaviye yönelik olumlu tutum

geliştirmede önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Literatür bulguları doğrultusunda, pozitif psikoterapi ekolu temel alınarak kronik hastalarda tedavi uyumunu artırmayı hedefleyen 5 haftalık yapılandırılmış bir müdahale programı geliştirilmiştir.

Sonuç olarak, kronik hastaların tedavi süreçlerinde psikoterapi temelli yaklaşımların sağlık hizmetlerine entegre edilmesinin tedaviye uyumu artırmada önemli bir strateji olabileceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, tedavi uyumu, hastalıkla baş etme, psikoterapi, pozitif psikoterapi

Dijital Reklamların Sağlık Kurumu Marka İmajına Katkısı: Algı, Güven ve Tercih İlişkisi Üzerine Kavramsal Bir Çerçeve

Yrd. Doç. Dr. Asım DİNLER, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, İşletme ve Ekonomi Fakültesi,
Turizm İşletmeciliği Bölümü, a.dinler@auc.edu.tr, ORCHID: https://orcid.org/0000-0002-1818-0084

Özet

Günümüzde dijitalleşme, sağlık sektöründe köklü bir dönüşümü beraberinde getirmiş; sağlık kurumları geleneksel pazarlama anlayışının ötesine geçerek dijital platformlarda stratejik bir varlık oluşturma zorunluluğuyla karşı karşıya kalmıştır. Bu dönüşüm sürecinde artan rekabet, hasta beklentilerinin yükselmesi ve bilgiye erişimin kolaylaşması, sağlık kurumlarının marka yönetimi ve dijital iletişim stratejileri konusunda daha sistematik ve bilinçli bir tutum sergilemeye yönlendirmektedir.

Bu çalışma, sağlık kurumlarının dijital reklam faaliyetlerinin marka imajı üzerindeki katkısını kavramsal bir perspektiften ele almakta; algı, güven ve tercih olmak üzere üç temel yapıyı merkeze alarak dijital reklamcılığın marka imajı oluşturma sürecindeki rolünü kuramsal düzeyde açıklamayı amaçlamaktadır. Çalışmada Keller'ın (1993) marka bilgisi modeli, Parasuraman ve arkadaşlarının (1988) hizmet kalitesi çerçevesi ve Ajzen'in (1991) planlı davranış teorisi temel kuramsal dayanak olarak benimsenmiştir.

Marka imajı, hasta güveni ve dijital pazarlama iletişimi literatüründen yararlanılarak geliştirilen kavramsal çerçeve; dijital reklamların hasta algısını nasıl biçimlendirdiğini, kurumsal güven oluşum sürecine nasıl katkı sağladığını ve nihayetinde hasta tercih davranışını nasıl etkilediğini sistematik biçimde ortaya koymaktadır. Çerçeve aynı zamanda sağlık reklamcılığına özgü etik kaygıları ve dijital itibar yönetimi boyutunu da kapsamaktadır.

Çalışmanın sonuçları, dijital reklamların hasta algısını şekillendirdiğini, kurumsal güven oluşumuna anlamlı düzeyde katkıda bulunduğunu ve hasta tercih davranışı üzerinde belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir. Sağlık hizmetleri pazarlaması araştırmacılarına ve uygulayıcılarına kapsamlı bir teorik altyapı sunmayı hedefleyen bu çalışma; gelecekteki ampirik araştırmalar için ölçülebilir hipotezlerin geliştirilmesine ve sektöre yönelik uygulamaya dönük stratejilerin tasarlanmasına zemin hazırlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dijital reklamcılık, sağlık kurumu, marka imajı, hasta güveni, sağlık hizmetleri pazarlaması

2. OTURUM

Dünyada ve Türkiye’de Evde Bakım Hizmetleri Politikaları

*Prof. Dr. Turgay AKALIN, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu,
t.akalin@auc.edu.tr, ORCHID: 0000-0002-3777-1293*

Özet

Dünyada yaşlanan nüfusla birlikte kronik hastalıklarda görülen artış sağlık ve sosyal hizmet politikalarında ciddi değişikliklere neden olmuştur. Bu süreçte Evde Bakım Hizmeti politikaları huzurevleri, büyük hastaneler gibi kurumlardan bireyin kendi ev ortamında özgür yaşamına destek veren stratejilere evrilmiştir. Evde Bakım Hizmetleri, Amerika Birleşik Devletleri’nde kamu programları ve özel sektörle birlikte karma olarak yürütülmekte, Özel Bakım Şirketleri ve Sigorta Sistemleri bakım hizmetlerinin önemli bir kısmını temin etmektedir. İsveç, Hollanda, Danimarka gibi Avrupa ülkelerinde Evde Bakım Hizmetlerinin finansmanı büyük oranda kamu tarafından yapılmakta, yerel kuruluşlar hizmetin sunumunda önemli rol oynamaktadır. Almanya’da 1995 yılından bu yana yürürlükte olan Uzun Süreli Bakım Sigortası, bakıma ihtiyaç duyan bireylere bakım ödeneği ve hizmeti sunmaktadır. Bu uygulama sayesinde birey bakım hizmetlerini tercihlerine göre yönlendirebilmektedirler. Türkiye’de Evde Bakım Hizmetleri sağlık hizmetleri ve sosyal yardım politikaları kapsamında sürdürülmektedir. Evde Sağlık Hizmetleri Sağlık Bakanlığı tarafından, özellikle kronik hastalar ve yatağa bağımlı hastalar için sunulmaktadır. Evde Bakım yardımı ise Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sunulmakta, ağır engelli bireylerin bakımında görev alan aile fertlerine maddi destek verilmektedir. Bu uygulama ışığında bakım hizmeti aile temelli bir yapı olarak dikkati çekmektedir. Evde Bakım hizmetlerine Yerel Yönetimler de destek vermektedirler.

Anahtar kelimeler: Evde bakım hizmetleri, sosyal politika, yaşlı bakımı, sağlık politikaları, uzun süreli bakım

Evde Bakımda Geriatrik Ayak Sağlığı

Doç. Dr. Tülin AKALIN, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, tulin.akalin@auc.edu.tr,
Anestezi Teknikerliği Ön Lisans ve Podoloji Teknikerliği Ön Lisans, ORCHID: 0009-0007-6926-9496-
drtulinakalin@gmail.com

Podoloji Asist., Halide ÇOBAN, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi,
h.coban@auc.edu.tr, Podoloji Teknikerliği Ön Lisans

Özet

Podiatride yaşlılar için evde ayak sağlığı hareket kabiliyeti kısıtlı evden çıkamayan bireyler için tırnak kesimi, nasır/kallus giderme, ayak ve tırnak mantar teşhis ve tedavisiyle Diyabetik Ayak nörovasküler değerlendirilmesi, uygun ayakkabı tavsiyesi ve hastanın gerçek yaşam alanında ayak bakımı eğitimini kapsar. Bu hizmetler, multidisipliner bir yaklaşımla hareketliliği korumaya, enfeksiyonları önlemeye ve düşme riskini azaltmaya yardımcı olur. Ayrıca hastaneye yatışları da önlemeye yardımcı olur. Bu amaçla taşınabilir ekipman kullanılır.

Mobil ayak sağlığı uzmanları, kalınlaşmış veya batık tırnakların yönetimi, tırnak mantarı tedavisi ve diyabet için vasküler/nörolojik değerlendirmeler de dahil olmak üzere çoğu rutin bakımı gerçekleştirebilir.

Evden çıkamayanlar, ameliyattan iyileşenler veya kliniğe gidemeyen yaşlılar için idealdir. Bu ziyaretler konforu artırır, ağrıyı azaltır ve potansiyel sorunların erken teşhisine yardımcı olur.

Gelişmiş ülkelerde evde geriatrik ayak bakımı bir halk sağlığı hizmeti olarak verilmekte olup bizim toplumumuzda ise henüz bu uygulama ne genel sağlık hizmetleri, ne de yerel hükümetler tarafından verilen yaşlı bakım programlarına alınmamış olup, özel sektöre bırakılmıştır.

Anahtar kelimeler: Geriatri, geriatride ayak bakımı, podiatri, diyabetik ayak, mobil ayak sağlığı uzmanları.

Eczacılık ve Evde Bakım

Uzm. Ecz. Banu TUNCAY, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu, Eczane Hizmetleri Ön lisans Bölümü, b.tuncay@auc.edu.tr; ORCHID: 0000-0002-9895-582X

Özet

İlaç ve besin destek grubu, tanı tedavi yöntemleri ve medikal sektördeki araştırmalar ve teknolojik gelişim nedeniyle tüm dünyada yaşam süresi uzamıştır. Paralel olarak kronik rahatsızlıkların görülme sıklığında da artış vardır. Geriatrik hastaların dışında; yatağa bağımlı, kronik rahatsızlıkları olan, engelli ya da ameliyat sonrası uzun bir nekahat dönemine ihtiyaç duyan bir çok hasta mevcuttur. Farklı ülkelerde uygulamaları bulunan Evde Bakım Hizmeti; bu türde hastaların tanıdık bir ortamda, konforlu ve profesyonel sağlık desteği alarak yaşam kalitelerini artırmak, hastane enfeksiyonlarını önlemek ve hasta yakınlarının bakım yükünü hafifletmek amacıyla bütüncül sağlık hizmetleri kapsamında sunulan tıbbi ve sosyal hizmetleri içerir.

Evde bakım almak durumunda kalan hastaların çoğunda polifarmasi denilen çoklu ilaç kullanımını söz konusudur. Çoklu ilaç tedavisi çerçevesinde Klinik Eczacılık uygulamaları birinci basamak sağlık hizmetlerinde risk tespiti ve sağlık okur yazarlığını artırma konusunda ön plana çıkmaktadır. Tedavi protokolü kapsamında kullanılması planlanan ilaçların yönetimi, tedaviye uyum, akılcı ilaç kullanımı gibi konularda hasta/hasta yakınlarına destek verilmektedir. Bu bakım şekli Eczacının; hastanın ilaç tedavisini optimize etmek, ilaçla ilgili sorunları önlemek veya çözmek ve yaşam kalitesini iyileştirmek amacıyla üstlendiği hasta odaklı, sorumluluk gerektiren bir hizmet modelidir. Bu süreç, hastanın tedavi sonuçlarını doğrudan iyileştirmeyi hedefler.

Sonuç olarak; Tüm dünyada örnekleri bulunan Evde Bakım Hizmetlerinde Eczacıların, Doktor ve diğer sağlık çalışanları ile sürece dahil edilmesi, hizmet sunular ve hasta/hasta yakınları açısından ilaç uygulamalarının güvenilirliğini ve tedavinin kalitesini arttırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evde bakım hizmetleri, polifarmasi, klinik eczacılık, farmasötik bakım, ilaç uygulamalarında güvenilirlik.

Geriatrik Popülasyonda Ev Temelli Egzersiz Programlarının Düşme Korkusu ve Fonksiyonel Bağımsızlık Üzerine Etkisi

Uzm. Fzt. Arzu TAVUKCUOĞLU, Kıbrıs Amerikan Üniversitesi, Sağlık Meslek Yüksekokulu,
Fizyoterapi Bölümü, a.tavukcuoglu@auc.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı, geriatrik popülasyonda ev temelli egzersiz programlarının düşme korkusu ve fonksiyonel bağımsızlık üzerindeki etkilerini incelemektir. Literatür taraması, PubMed, Scopus, Web of Science ve Google Scholar veri tabanlarında gerçekleştirilmiş; son 10 yıl içerisinde yayımlanmış randomize kontrollü çalışmalar, sistematik derlemeler ve meta-analizler değerlendirmeye alınmıştır. Bulgular, özellikle denge ve kas güçlendirme egzersizlerini içeren ev temelli programların yaşlı bireylerde düşme korkusunu anlamlı biçimde azalttığını ve fonksiyonel bağımsızlığı artırdığını göstermektedir. Otago Egzersiz Programı gibi yapılandırılmış programlar, bireylerin kendi evlerinde güvenle uygulanabilmekte ve düzenli uygulandığında düşme oranlarını azaltmakta, denge performansını ve yürüyüş hızını artırmaktadır. Ayrıca bu programlar, bireylerin öz güvenini yükseltmekte ve sosyal aktivitelerine daha aktif katılımını sağlamaktadır. Çok bileşenli programların, yalnızca fiziksel performansı değil psikososyal durumu da olumlu etkilediği; düşme korkusunun azalması ile fonksiyonel bağımsızlık ve yaşam kalitesinin güçlendiği görülmektedir. Sonuç olarak, ev temelli egzersizler, geriatrik popülasyonda düşme riskini azaltmada, fonksiyonel kapasiteyi artırmada ve yaşlı bireylerin bağımsız yaşamlarını desteklemede etkili bir müdahale yöntemidir. Geriatrik rehabilitasyon ve bakım planlarında bu programların yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geriatrik rehabilitasyon, düşme korkusu, ev temelli egzersiz, fonksiyonel bağımsızlık, düşme önleme.

